

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **Mgr. J. H.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 12. 2022, č. j. MPSV-2022/232509-916, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 5. 2023, č. j. 42 Ad 3/2023-58,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Ústí nad Labem, kontaktní pracoviště Děčín (dále jen „úřad práce“), nepřiznal žalobci dávku státní sociální podpory příspěvek na bydlení rozhodnutím ze dne 24. 11. 2022, č. j. 388973/22/DC, ode dne 1. 10. 2022 pro nesplnění podmínky vyplývající z § 24 odst. 5 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, v rozhodném znění (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“).

[2] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl žalobcovo odvolání a rozhodnutí úřadu práce potvrdil.

II.

[3] Žalobce brojil proti napadenému rozhodnutí žalobou u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“), který ji zamítl shora označeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“).

[4] Krajský soud za stěžejní spornou otázku označil to, zda prostor, který žalobce obývá (dále také jen „nájemní prostor č. 8“), lze považovat za byt ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře.

[5] Krajský soud na základě provedeného důkazu půdorysem nájemního prostoru č. 8, v němž žalobce bydlí, ověřil, že tento prostor je samostatným prostorem tvořeným místností o výměře menší než 16 m² a větší než 8 m² a dále prostorem s WC a sprchovým koutem se vstupem přímo z uvedené místnosti. Z tohoto dále usoudil, že žalobce sice obývá

prostor o dvou místnostech, které tak tvoří soubor místností, tento prostor však nebyl zkolaudován jako byt a z půdorysu uvedeného prostoru současně vyplývá, že jeho stavebně technické uspořádání neodpovídá požadavkům na trvalé bydlení vyplývajícím z § 10 odst. 6 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby (dále jen „vyhláška“), neboť se přímo z obytné, resp. pobytové, místnosti vstupuje do místnosti s WC a sprchovým koutem, což dané ustanovení zakazuje.

[6] Krajský soud proto uzavřel, že nájemní prostor č. 8, který žalobce obývá, nelze považovat za byt ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře, s ohledem na jeho stavebně technické uspořádání. Za relevantní v tomto směru nepovažoval, že budova, v níž se nachází uvedený nájemní prostor č. 8, je zkolaudována jako bytový dům, neboť veškeré prostory v něm nutně nemusí být byty. Závěr správních orgánů o nemožnosti přiznat žalobci příspěvek na bydlení tudíž považoval krajský soud za správný. S ohledem na tyto závěry pak krajský soud neprovedl dokazování žalobcem navrženými listinami; považoval to za nadbytečné.

III.

[7] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) nyní napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. b), c) a d) s. ř. s. Navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[8] V kasační stížnosti obsáhle rekapituluje dosavadní průběh řízení, resp. skutkový stav věci a podrobně rozebírá relevantní právní úpravu. Polemizuje se závěry správních orgánů týkajících se povahy nájemního prostoru č. 8 a setrvává na svém stanovisku, že obytný prostor, který si pronajímá na základě nájemní smlouvy, se pro účely přiznání příspěvku na bydlení podle zákona o státní sociální podpoře považuje za byt, neboť se jedná o soubor dvou místností, který svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňuje požadavky na trvalé bydlení, čímž naplňuje alternativní definici bytu v § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Stěžovatel zároveň tvrdí, že nájemní prostor je zkolaudovaným bytem. Považuje za projev soudního aktivismu a přepjatého formalismu, že krajský soud provedl při jednání důkaz půdorysem sporného prostoru, naproti tomu neprovedl jiné jím navržené důkazy a stěžovatel se k nim také nemohl vyjádřit.

IV.

[9] Žalovaný ve svém vyjádření navrhuje kasační zamítnout, neboť napadený rozsudek je důkazně podložen a je věcně správný.

V.

[10] Nejvyšší správní soud předesílá, že před krajským soudem ve věci rozhodl specializovaný samosoudce. Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech, ve kterých rozhodl specializovaný samosoudce, je její přijatelnost. Kasační stížnost je v souladu s § 104a s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[11] Výkladem institutu přijatelnosti (jako neurčitého právního pojmu) a demonstrativním výčtem jejích typických kritérií se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39. Ačkoliv se právě citované

pokračování

usnesení týkalo dřívějšího znění § 104a s. ř. s. (před 1. 4. 2021), jež dopadalo pouze na věci azylu, resp. mezinárodní ochrany, vymezená kritéria se uplatní i po účinnosti novely soudního řádu správního (zákon č. 77/2021 Sb.) rozšiřující posouzení přijatelnosti i na další věci (shodně usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021 č. j. 9 As 83/2021-28). Kasační stížnost je přijatelná v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je-li potřeba učinit judikaturní odklon. Dále je kasační stížnost přijatelná rovněž v případě zásadního pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2021, č. j. 10 As 154/2021-23, či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2021 č. j. 9 As 144/2021-31).

[12] Podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele ve smyslu výše uvedených judikaturních závěrů však Nejvyšší správní soud v nynější věci nedovodil. Ostatně stěžovatel v tomto směru ani ničeho netvrdil, ač právě v jeho zájmu bylo, aby v kasační stížnosti uvedl konkrétní důvody, na základě nichž by bylo možno na podstatný přesah jeho vlastních zájmů usoudit. Jinými slovy, důvody přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud ve stěžovatelově věci neshledal.

[13] Nejvyšší správní soud z databáze u něj projednávaných věci zjistil, že se skutkově i právně obdobnými věcmi týkajícími se týchž účastníků řízení již opakovaně zabýval, příkladmo v usneseních ze dne 9. 11. 2021, č. j. 6 Ads 267/2021-36, ze dne 30. 3. 2023, č. j. 2 Ads 100/2022, ze dne 12. 12. 2023, č. j. 6 Ads 10/2023-46, nebo z poslední doby ze dne 15. 3. 2024, č. j. 8 Ads 17/2023, a ze dne 17. 4. 2024, č. j. 7 Ads 90/2023. V nich dovodil nepřijatelnost kasační stížnosti. Čtvrtý senát přitom s ohledem na zmíněnou podobnost těchto věcí (jedinou skutkovou odlišnost představuje jiné časové období, za něž stěžovatel uplatňuje příspěvek na bydlení, sporné právní otázky jsou však totožné) neshledává důvod, aby se od závěrů vyslovených v těchto rozhodnutích nyní odchýlil. V dalším z nich proto vychází.

[14] Jak již uvedl krajský soud v napadeném rozsudku, stěžejní sporná otázka, jejíž řešení krajským soudem i správními orgány stěžovatel setrvale rozporuje, spočívá v tom, zda stěžovatelem obývaný prostor (nájemní prostor č. 8) je bytem ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře.

[15] Z předcházejícího řízení k tomu plyne, že prostor není zkolaudován jako byt a že daný soubor místností nesplňuje požadavky na trvalé bydlení. Nejvyšší správní soud přitom již v rozsudku ze dne 27. 3. 2019, č. j. 6 Ads 269/2018-17, vyslovil, že „§ 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře jasně váže výplatu příspěvku pouze na užívání obytných místností určených k trvalému obývání podle stavebního zákona či kolaudace těchto místností coby bytu. Výše uvedené podporuje též úmysl zákonodárce, který lze dovodit z důvodové zprávy k návrhu novely zákona o státní sociální podpoře provedené zákonem č. 252/2014 Sb.; tímto zákonem byl s účinností od 1. 1. 2015 doplněn do § 24 zákona o státní sociální podpoře právě odstavec 5 s tím, že nárok na příspěvek na bydlení se spojuje pouze s vlastnictvím nebo nájemním vztahem k bytu, zatímco bydlení v jiných ubytovacích zařízeních a v jiných než obytných prostorech bude řešit pouze doplatek na bydlení ze systému pomoci v hmotné nouzi (...). To znamená, že zatímco doplatek na bydlení může být vyplácen jak v případě bydlení v bytě zkolaudovaném nebo určeném příslušným stavebním úřadem účelově k bydlení, tak k bydlení v jiném než obytném

prostoru či ubytovacím zařízením, příspěvek na bydlení je vázán pouze na bydlení v bytě zkolaudovaném nebo určeném příslušným stavebním úřadem účelově k bydlení.“

[16] Uvedený výklad následovaly i další rozsudky Nejvyššího správního soudu, například ze dne 28. 11. 2019, č. j. 7 Ads 254/2019-16, či ze dne 16. 12. 2019, č. j. 10 Ads 21/2019-23 nebo ze dne 29. 4. 2020, č. j. 3 Ads 78/2018-21. Judikatura Nejvyššího správního soudu se tak ustálila na závěru, že výplata příspěvku na bydlení je možná, pokud je naplněna formální podmínka v podobě účelového určení užívání obytných místností k trvalému obývání podle stavebního zákona či kolaudace těchto místností jako bytu.

[17] Krajský soud se citovanými judikaturními závěry v napadeném rozsudku řídil. Ověřil, že úřad práce založil své rozhodnutí na sdělení stavebního úřadu, z něhož plyne, že prostor obývaný stěžovatelem nebyl zkolaudován jako byt a že se nejedná ani o prostor, který je bytem ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Uvedené sdělení bylo vydáno na základě obsahu projektové a stavební dokumentace a opakovaného místního šetření. Krajský soud dále ohledně uspořádání daného prostoru z jím provedeného dokazování dovodil, že nájemní prostor č. 8 sice sestává ze dvou místností, avšak jeho stavebně technické řešení neumožňuje jeho posouzení jako bytu proto, že nesplňuje podmínky vyplývající z § 10 odst. 6 vyhlášky. Přímo z obytné, resp. pobytové, místnosti se totiž vstupuje do místnosti s WC a sprchovým koutem. Na základě uvedeného krajský soud potvrdil závěr správních orgánů, že prostor obývaný stěžovatelem není bytem ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Takový postup plně odpovídá tomu, že příspěvek na bydlení nelze přiznat, pokud není naplněna formální podmínka v podobě účelového určení obytných místností k trvalému obývání podle stavebního zákona či kolaudace těchto místností jako bytu.

[18] Nejvyšší správní soud se zabýval též stížnostními námitkami, podle nichž krajský soud aktivisticky provedl důkaz půdorysem posuzovaného prostoru, avšak neprovedl další stěžovatelem navrhané důkazy. Stěžovatel také neměl možnost se ke každému z provedených důkazů vyjádřit.

[19] Nejvyšší správní soud se již k povinnosti provést navrhaný důkaz vyslovil například v rozsudku ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004-89, v němž dovodil, že *„neakceptování návrhu na provedení důkazů lze založit pouze argumentem, podle něhož tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dále lze užít argument, dle kterého důkaz není způsobilý vyvrátit nebo potvrdit tvrzenou skutečnost, tzn. nedisponuje vypovídací potencií. Odmítnout provedení důkazu lze konečně pro jeho nadbytečnost, a to tehdy, byla-li již skutečnost, která má být dokazována, v dosavadním řízení bez důvodných pochybností postavena najisto.“* K možnosti provést jiné než účastníky navrhané důkazy pak zaujal stanovisko například v rozsudku ze dne 12. 2. 2009, č. j. 5 Afs 44/2008-57, v němž poukázal na to, že *„[ř]ízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 a násl. s. ř. s. je založeno na principu plné jurisdikce, v rámci dokazování tedy může krajský soud zopakovat nebo doplnit důkazy provedené správním orgánem.“*

[20] V souladu s touto judikaturou krajský soud postupoval, neboť stěžovatelem navržené důkazy shledal s ohledem na závěry, k nimž ohledně nájemního prostoru č. 8 dospěl, za

pokračování

nadbytečné (viz odst. 34. napadeného rozsudku). K důkazům listinami obsaženými ve správním spise krajský soud upozornil na to, že dokazování správním spisem se neprovádí (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 7. 2018, č. j. 10 Afs 371/2017-69). Také provedení jiného než navrhaného důkazu je postup, který judikatura Nejvyššího správního soudu aprobej (viz výše), neboť se jedná o postup souladný s § 52 odst. 1 s. ř. s. Konečně možnost se k provedeným důkazům vyjádřit stěžovateli zůstala zachována, této možnosti se však sám zbavil tím, že ač řádně krajským soudem předvolán k ústnímu jednání, z tohoto jednání se omluvil a výslovně souhlasil s projednání věci ve své nepřítomnosti (viz podání žalobce ze dne 21. 5. 2023 na č. l. 55 spisu krajského soudu).

[21] Nejvyšší správní soud s ohledem na vše výše uvedené shrnuje, že se krajský soud nedopustil hrubého pochybení při výkladu hmotného práva či judikaturního odklonu. Kasační soud současně neshledal ani jinou vadu řízení před krajským soudem, která by mohla mít vliv na nezákonnost napadeného rozsudku. Dosavadní vnitřně jednotná a ustálená judikatura dává odpověď na všechny sporné otázky.

VI.

[22] Nejvyšší správní soud tudíž uzavírá, že kasační stížnost podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu předpokladů její přijatelnosti vyplývajících z usnesení č. j. 1 Azs 13/2006-39. Odmítl ji tedy pro nepřijatelnost podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[23] Nejvyšší správní soud kasační stížnost sice odmítl, na což v rovině náhrady nákladů řízení obecně pamatuje § 60 odst. 3 s. ř. s., avšak k odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost došlo na základě zjednodušeného věcného přezkumu (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33). Výrok o nákladech řízení je tudíž odůvodněn § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá tudíž právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný sice byl v řízení účastníkem úspěšným, jelikož se však jedná o věc sociální péče, nemá na náhradu nákladů tohoto řízení právo.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. dubna 2024

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu